

УДК 656.073

Васильєва Л.О.¹, Острогляд О.О.², Коваль М.О.³

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² доц. НУ «Запорізька політехніка»

³ ст. гр. Т-311м

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ МІЖНАРОДНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УМОВАХ ВІЙНИ

У воєнний час функціонування транспорту відіграє важливу роль.

До початку війни традиційно велика частка перевезень зовнішньоторговельних вантажів України здійснювалась водним транспортом, через порти (рис. 1) [1]. У зв'язку з блокадою українських морських портів компаніям-операторам міжнародних перевезень довелося створювати та освоювати нові логістичні маршрути.

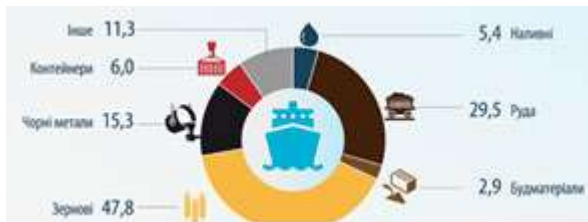

Рис. 1 – Структура обсягів перевалки експортних вантажів в морських портах за підсумками 2021 року, млн. т

Після порушення всіх логістичних ланцюгів в результаті війни, вантажопотоки масових вантажів переорієнтовано на залізницю, але наземним шляхом дуже складно одразу вивезти все те, що проходило через порти. Це викликано тим, що існуюча залізнична прикордонна інфраструктура має невелику пропускну здатність, що пов'язано з необхідністю міняти вагонні візки з-за різної ширини колії (в Європі ширина залізничних колій складає 1435 мм, а в Україні – 1520 мм). Крім того, інфраструктура Укрзалізниці постійно піддається ракетним ударам з боку Росії.

Деяка частка виробників різної продукції має можливість здійснювати доставку автотранспортом. Але є складнощі і для міжнародних автомобільних перевезень [2].

З початком повномасштабної війни в Україні сфера автомобільних перевезень зазнала суттєвих змін. Українські перевізники зіштовхнулися з рядом проблем:

- складна ситуація з паливом, дефіцит, стрімке зростання його вартості, встановлені ліміти на заправку, великі черги на заправках;

- брак водіїв;

- постійний моніторинг безпечних маршрутів всередині країни. Затримки в дорозі через пошкодження доріг, мостів;

- зміна маршрутів у міжнародному сполученні (в об'їзд країни-агресора), пошук нових транзитних маршрутів. За рахунок цього збільшується відстань перевезення, в деяких випадках виникає необхідність використання поромів;

- великі черги на кордонах;

- складнощі завантаження автомобілів в портах сусідніх країн через велику напруженість, що спричинена закриттям портів України.

Усі ці фактори призводять до збільшення термінів та вартості доставки.

Для підтримки автоперевезень вживаються заходи, які направлені на спрощення та ефективне здійснення вантажних автомобільних перевезень вантажів в умовах війни [3]:

- на цей час Кабінет міністрів своєю постановою №348 від 22 березня 2022 року спростила процедуру підготовки водіїв та процедуру допуску: водіям, що мають водійське посвідчення категорії В дозволено керувати вантажними автомобілями;

- водіям віком від 18 до 60 років, які здійснюють міжнародні вантажні перевезення, надається відтермінування від призову;

- на митну територію України для потреб ЗСУ та підрозділів Територіальної оборони завозяться в якості гуманітарної допомоги тисячі автомобільних транспортних засобів, тобто без стягування митних платежів;

- тимчасово цією ж постановою дозволено використовувати посвідчення водія України, строк дії якого закінчився;

- в Україні розгорнуто офіційну платформу гуманітарної допомоги «СпівДія» для залучення власників автомобільного транспорту до забезпечення логістики перевезень гуманітарних вантажів.

Гуманітарні вантажі займають значну частку перевезень. Пропуск через митний кордон України відбувається за спрощеним порядком.

Ряд держав дозволили усі двосторонні та транзитні перевезення територією своєї країни без дозволів для українських перевізників на період дії військового стану: Австрія, Болгарія, Грузія, Латвія, Литва, Словаччина. Такі ж умови перевезень впровадили до кінця поточного року Данія, Туреччина, Естонія.

На теперішній час ліберальні умови для українських перевізників також запровадили країни Греція, Молдова, Німеччина, Польща, Румунія. Окрім того країни Нідерланди, Словенія, Франція та Чехія дозволили перевезення вантажів гуманітарної допомоги на бездозвільній основі.

Таким чином, не зважаючи на важкі умови, сфера автомобільних перевезень та логістика України працюють, та роблять усе можливе для забезпечення потреб Збройних сил України та населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. GMK Center : Центр експертизи про промисловість // Воєнна логістика: проблеми Українського експорту : веб-сайт. – URL: <https://gmk.center/ua/posts/voennaya-logistika-problemy-ukrainskogo-eksporta-ostajutsya-nereshennymi-2/>
2. Офіційний сайт АсМАП України : веб-сайт. – URL: <http://www.asmap.org.ua/>
3. Функціонування транспортного сектору України в умовах правового режиму воєнного стану // Національний інститут стратегічних досліджень: веб-сайт. – URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/funktsionuvannya-transportnoho-sektoru-ukrayiny-v-umovakh-pravovoho>.